

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

SAMSUN ANAKENT TURİZM TİCARET ANONİM ŞİRKETİ

2024 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	5
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	5
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	5
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	6
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	7
7. DENETİM BULGULARI	7
8. EKLER	25

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Sermaye ve Ortaklık Tablosu	2
Tablo 2: İştirakler Tablosu	2

KISALTMALAR

AŞ	: Anonim Şirket
BOBİ FRS	: Büyük ve Orta Boy İşletmeler için Finansal Raporlama Standardı
İnş	: İnşaat
KGK	: Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu
Tic	: Ticaret
TL	: Türk Lirası
TMS	: Türkiye Muhasebe Standartları
KDV	: Katma Değer Vergisi

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Vadesinde Tahsil Edilemeyen Alacaklar İçin Yılsonunda Faiz Tahakkuk Ettirilmemesi

B. Diğer Bulgular

1. Şirketin KDV Kanunu 13-a Kapsamındaki İstisna İşlemleri İçin Başvuru Yapmaması Nedeniyle Vergi Hesaplanması

2. Taraf Olunan Bazı Sözleşmelerin Şirket Menfaatlerine Aykırı Hükümler Taşınması

3. Binek Araçlar İçin Akaryakıt Alımlarında İhale Sürecinin Uygulanmaması

4. Alınan Mal ve Hizmetlere ilişkin Faturaların Zamanında Temin Edilmemesi

5. Belediyeden Olan Hakediş Alacaklarının Düzenli Olarak Tahsil Edilmemesi

6. Kamu Haznedarlığı Yönetmeliğine Aykırı Olarak Mevduatın Özel Bankada Tutulması

7. Şirketin Prim Borçlarının Zamanında Ödenmemesi ve Bu Nedenle İlave Masraflara Katlanması

8. Hurdaya Ayrılan Demirbaşlar için Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Kaydının Yapılmaması

9. İşçilerin Yıllık Fazla Çalışma Saati Sınırının Aşılması

10. İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Samsun Anakent Turizm Ticaret AŞ (ANAKENT), Samsun Büyükşehir Belediyesi tarafından, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 70'inci maddesi ve Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre 1990 yılında kurulmuş olup 17.12.1990 tarihinde ticaret siciline tescil edilmiştir.

Samsun Anakent Turizm Ticaret AŞ'nin faaliyet alanı, şirket ana sözleşmesinde gösterilmiş olup; genel olarak restoran, kafe, otopark, plaj, gemi, sosyal tesis, düğün salonu işletmesi, madencilik, yemek üretim tesisi, araç kiralama ve personel temin hizmeti işi ile iştigal etmektedir.

Şirket, yasalara ve kuruluş amacına uygun olan işlerin yapılması için Türkiye sınırları içinde taşınmaz tasarruf ve bunların üzerinde aynı hak tesis edebileceği gibi bunları alıp satabilir, kira ile işletebilir veya kiraya verebilir.

Samsun Anakent Turizm Ticaret AŞ kamu ve özel hukukuna tabi olarak kurulmuş olup faaliyetlerini ise temel olarak Türk Ticaret Kanunu'na tabi olarak gerçekleştirmektedir. Ayrıca şirket gerçekleştireceği ihaleli işlemlerde Kamu İhale Kanunu ve Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'na tabidir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Şirket, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri doğrultusunda kurulmuş anonim bir şirkettir. Dolayısıyla, yönetim kurulu tarafından temsil ve idare olunur. Yönetim kurulu üyeliğine ancak gerçek kişiler seçilebilir. Pay sahibi olan bir tüzel kişi yönetim kurulu üyesi olamaz. Ancak, tüzel kişinin temsilcisi olan gerçek kişiler yönetim kurulu üyesi olarak seçilebilir. Yönetim kurulu niteliği gereği sürekli bir organdır.

Anonim şirket yönetim kurulu; ortakların sermayelerinin korunması ve değerlendirilmesini, şirket alacaklılarının da alacaklarını emanet ettikleri, idare ve temsile yetkili bir organdır. Yönetim kurulu, anonim ortaklığın kanunla öngörülmüş zaruri bir organdır.

Şirketin yönetim organı olan yönetim kurulu, 7 üyeden oluşmaktadır. Yönetim Kurulu üyeleri 20.11.2024 tarihli Genel Kurul kararı ile seçilmişlerdir.

Şirketin idari birimleri; İnsan Kaynakları Müdürlüğü, Muhasebe ve Finans Müdürlüğü, Satın Alma Birimi, Maliyet Kontrol Birimi ve İdari Hizmetler biriminden oluşmaktadır. Şirkette çalışan personel sayısı, 31.12.2024 tarihi itibarıyla 337 kişi, Samsun Büyükşehir Belediyesi uhdesinde personel temin hizmeti kapsamında 2.583 kişi olma üzere toplam 2.920 kişidir. Çalışan personel 4857 sayılı İş Kanunu'na tabidir.

1.3. Mali Yapı

Samsun Anakent Turizm Ticaret A.Ş.'nin nominal sermaye tutarı 26.000.000,00 Türk lirası olup sermayesinin tamamı ödenmiştir. Ödenmiş sermayenin 26.000.000,00 Türk lirası Samsun Anakent Turizm Ticaret Anonim Şirketinin özvarlığıdır. Anonim Şirketin Özvarlığı 43.973.922,08 Türk Lirasıdır.

Samsun Büyükşehir Belediyesi, şirketin % 99,99 oranındaki hissesine sahiptir. Şirketin 31.12.2024 tarihi itibarıyla sermaye ve hisse yapısı aşağıdaki gibidir:

Tablo 1: Sermaye ve Ortaklık Tablosu

Pay Sahibinin Adı, Soyadı/Ünvanı	Sermaye Miktarı (TL)	Sermaye Oranı (%)
Samsun Büyükşehir Belediyesi	25.998.950,00	99,99
Samsun Kültür Turizm Ticaret A.Ş.	950,00	0,00003
(SABEK)Samsun Bölgesel Ekonomik Kalkınma A.Ş.	100,00	0,00001

Samsun Anakent Turizm Ticaret A.Ş.'nin aşağıdaki tabloda yer alan iştirakleri bulunmaktadır.

Tablo 2: İştirakler Tablosu

İştirakin Adı, Soyadı/Ünvanı	Sermaye Miktarı (TL)	Sermaye Oranı (%)
Samsun Kültür Turizm Ticaret A.Ş.	5.235.000,00	5
Samsun Teknoloji Geliştirme Bölgesi A.Ş.	180.000,00	4
Samsun Proje Ulaşım İmar İnş. A.Ş.	40.000,00	0,01

Şirketin amacı, restoran, kafe, otopark, plaj, gemi, sosyal tesis işletmeciliği ve personel temin hizmeti işi ile ilgili faaliyetleri yerine getirmektir. Bu nedenle şirketin ana gelirleri, personel temin hizmeti ve diğer faaliyetlerinden oluşan gelirleridir.

Gelir tablosundan, şirketin, dönem net kârının 2022 ve 2023 yılında birbirine yakın

oranda gerçekleştiği, 2024 yılında ise zarar ettiği anlaşılmaktadır.

Şirket, 2022 yılında 3.718.417,56 Türk lirası, 2023 yılında 3.198.775,77 Türk lirası kar elde etmiş olup, 2024 yılında ise 55.630.428,35 Türk lirası zarar etmiştir. Bu durumun, ödenmeyen sigorta primlerinin gecikme zamlarından ve satış maliyetlerindeki artıştan kaynaklandığı değerlendirilmektedir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Şirketin Muhasebe Sistemi

6102 sayılı Kanun'da; Kanun'a tabi gerçek ve tüzel kişilerin, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun defter tutma ve kayıt zamanıyla ilgili hükümleri ile aynı Kanun'un 175 ve mükerrer 257'nci maddelerinde yer alan yetkiye istinaden yapılan düzenlemelere uymak zorunda olduğu belirtilmiştir.

Söz konusu yetkiye istinaden Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından (1) Seri no.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği 26.12.1992 tarihinde yayımlanmış ve 01.01.1994 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir. Şirketin tabi olduğu muhasebe sistemi (1) Seri no.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nde yer alan Tekdüzen Hesap Planıdır.

Şirket, muhasebe kayıtlarını 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ilkelerine uygun şekilde ve 7/A seçeneğine göre tutmaktadır. 7/A seçeneğinde, giderler yapıldıkları anda ilgili defter-i kebir hesaplarına fonksiyon esasına göre kaydedilirken, söz konusu giderler aynı zamanda yardımcı defterlerde hem çeşit esasına hem de ilgili gider yerlerine göre izlenir.

1.4.2. Şirketin Raporlama Sistemi

Anonim şirketin finansal tabloları hakkındaki hükümlere 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda yer verilmiştir.

Kanun'un 514 ve 515'inci maddelerine göre yönetim kurulu, geçmiş hesap dönemine ait, Türkiye Muhasebe Standartlarında öngörülmüş bulunan finansal tablolarını, eklerini ve yıllık faaliyet raporunu, bilanço gününü izleyen hesap döneminin ilk üç ayı içinde hazırlar ve genel kurula sunar. Anonim şirketin finansal tabloları, Türkiye Muhasebe Standartlarına göre şirketin malvarlığını, borç ve yükümlülüklerini, öz kaynaklarını ve faaliyet sonuçlarını tam, anlaşılabilir, karşılaştırılabilir, ihtiyaçlara ve işletmenin niteliğine uygun bir şekilde; şeffaf ve

güvenilir olarak; gerçeği dürüst, aynen ve aslına sadık surette yansıtacak şekilde çıkarılır.

Kanun'un 516'ncı maddesine göre yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu ise, Şirketin, o yıla ait faaliyetlerinin akışı ile finansal durumunu, doğru, eksiksiz, gerçeğe uygun ve dürüst bir şekilde yansıtmalıdır. Yıllık faaliyet raporunda finansal durum, finansal tablolara göre değerlendirilir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 88'inci ve Geçici 1'inci maddeleri uyarınca tâbi oldukları kanunlar gereği defter tutmakla yükümlü olan gerçek veya tüzel kişi tacirler, münferit veya konsolide finansal tablolarını Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan Türkiye Muhasebe Standartlarına (TMS) uygun olarak hazırlamaları gerekmektedir.

Şirket, 29.07.2017 tarihli ve 30138 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan (56) Sıra no.lu Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı (BOBİ FRS) Hakkında Tebliğ ile Bağımsız Denetime Tabi Olacak Şirketlerin Belirlenmesine Dair Karar uyarınca bağımsız denetime tabi olup BOBİ FRS' de öngörülen finansal tabloları (finansal durum tablosu, kâr veya zarar tablosu, öz kaynak değişim tablosu ve nakit akış tablosu) hazırlamaktadır.

1.4.3. Şirket Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştay'a Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Gelir tablosu,
- Envanter defteri.

Şirketin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Şirketin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve gelir tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim

prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Türk Ticaret Kanunu şirketlerin sahip olması gereken iç kontrol sistemleri konusunda açık bir düzenleme getirmemektedir. İç kontrol sisteminde açık bir atıf bulunmakla birlikte Kanun'un "Risklerin erken saptanması ve giderilmesi"ni düzenleyen 378'inci maddesinin gerekçesinde şirketin varlığı ve gelişimini tehlikeye düşürecek olan sebeplerin erken teşhisi için önlemler alınması ve risklerin yönetilmesi amacıyla, denetim komiteleri kurma ve çalıştırma yükümlülüğünü yönetim kuruluna vermiştir.

Kanunun 375'inci maddesinin 1/c fıkrasında; "Muhasebe, finans denetimi ve şirketin yönetiminin gerektirdiği ölçüde, finansal plânlama için gerekli düzenin kurulması" yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez yetkileri arasında yer almaktadır. Bu hükmün amacının ve gerekçesinin incelenmesinden, şirketler için etkin bir iç kontrol sisteminin kurulmak istendiği söylenebilir. Kanunun gerekçesinde, mali denetim düzeninin kurulması, şirketin iş ve işlemlerinin denetlenmesine ilişkin etkin bir iç kontrol sistemi kurulması olarak anlaşılabılır. Maddenin gerekçesinde, "Şirket hangi büyüklükte olursa olsun şirkette, muhasebeden tamamen bağımsız, uzmanlardan oluşan, etkin bir iç denetim örgütüne gereksinim vardır. Bir anonim şirketin denetimi sadece bir bağımsız dış denetim kuruluşuna bırakılamaz." ifadesi mevcuttur.

Gerekçeden ve yukarıdaki açıklamalardan da anlaşılabacağı üzere Belediye şirketlerinde iç denetim sisteminin kurulması gerekmektedir. İç denetimin sisteminin kurulup verimli çalışabilmesi ancak iyi tasarlanmış bir iç kontrol sistemi ile mümkün olmaktadır.

Şirket tarafından iç kontrol sistemi ve ön mali kontrol sistemi oluşturulmamıştır. Ayrıca hassas görevlere ilişkin herhangi bir prosedür belirlenmemiş, Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlanmamış, İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu oluşturulmamış, herhangi bir kurumsal risk belirleme çalışması yapılmamıştır. Kamu görevlileri etik davranış

ilkeleri ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışması yapılmıştır.

Şirket organizasyon şemasını belirlemiş ve şirketin web sitesinden yayınlamıştır.

Şirket tarafından stratejik plan ve performans programı hazırlanmamıştır. Şirket faaliyet raporu hazırlanmış ve şirketin internet sayfasında yayımlanmıştır.

Kamu İç Kontrol Standartları Tebliğinin 9’uncu maddesi gereğince; görevler ayrılığı ilkesini uygulamak üzere görev yetki ve sorumluluk ayrımı şirket iç yönergesinde belirlenmiştir.

Şirket tarafından iş akış süreçleri oluşturulmuş, İç Yönerge ile yönetim kurulu üyelerinin yetkileri ve sınırları belirlenmiştir.

İç kontrol sisteminin kurulması ve etkin işletilmesi belediye şirketleri açısından önem arz etmektedir. Zayıf veya etkin işlemeyen bir iç kontrol yapısına sahip şirketlerde finansal kayıpların, yönetim sorunlarının olma olasılığı çok yüksektir. Bu tür olaylar işletmelerin faaliyetlerini sağlıklı biçimde sürdürebilmesini engellemektedir. Bu durumu önlemede ve işletmenin kurumsal yapısının gelişiminde iç kontrol sisteminin etkinleştirilmesi kritik öneme sahiptir. Kurumsal yönetim sürecinde ilerleme sağlanabilmesi için iç kontrol sisteminin etkinleştirilmesi gerekli olup bu süreçte en önemli sorumluluk şirket yönetimine düşmektedir. Dolayısıyla şirket yönetimi bu süreçte çalışanlarını da dâhil ederek iç kontrol sisteminin etkin bir şekilde işleyişini sağlaması gerekmektedir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Samsun Anakent Turizm Ticaret Anonim Şirketi 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Vadesinde Tahsil Edilemeyen Alacaklar İçin Yılsonunda Faiz Tahakkuk Ettirilmemesi

Şirketin 120 Alıcılar Hesabında kayıtlı bulunan alacaklardan tahsilatı süresi içinde yapılamayanlara gecikme faizi tahakkuk ettirilmediği, sadece asıl alacağın kayıtlarda bulunduğu tespit edilmiştir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun "Ticari İşlerde Faiz" başlıklı 8'inci maddesi uyarınca ticari işlerde sözleşmenin tarafları, gecikme faizi alınmasını ve uygulanacak faiz oranını sözleşmede serbestçe belirleyebilirler. Taraflar, sözleşmede temerrüt faizi oranını belirlememişlerse, 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun'un 2'nci maddesinin ilk fıkrasına göre; temerrüde düşen borçlu, geçmiş günler için 1'inci maddede belirlenen kanuni faiz orana göre temerrüt faizi ödemeye mecburdur. Bununla birlikte, 3095 sayılı Kanun, bazı şartlarda daha yüksek orandan temerrüt faizi talep edilebilmesine imkân tanımaktadır. Mezkûr Kanun'un 2'nci maddesine göre, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın önceki yılın 31 Aralık günü kısa vadeli avanslar için uyguladığı faiz oranı, 1'inci maddeyle belirlenen orandan fazla ise, bu oran üzerinden gecikme faizin hesaplanması gerekmektedir.

Hesaplanan gecikme faiz tutarlarının tahakkuk ettirilerek muhasebe sistemine kaydedilmesi gerekmektedir. 26.12.1992 tarih ve 21447 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan 1 Seri No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nin "Tekdüzen Hesap Çerçevesi, Hesap Planı ve Hesap Planı Açıklamaları" başlıklı (c) bendinde, işletmelerin faaliyet alanı kapsamındaki işlerden kaynaklanan temerrüt faizi gelirlerinin 649 Faaliyetlerle İlgili Diğer Olağan Gelir ve Karlar Hesabında kaydedilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Karşılık hesap olarak da asıl alacağın takip edildiği 120 Alıcılar Hesabının borçlandırılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, şirketin vadesinde tahsil edemediği alacaklarına ilişkin herhangi bir faiz tahakkuku yapmadığı, yalnızca asıl alacak tutarlarının muhasebe kayıtlarında izlendiği tespit edilmiştir.

Tekdüzen muhasebe sistemi tahakkuk esasına dayanmaktadır. Tahakkuk esasında işlemler ve olaylar, nakit akımlarının ne zaman olduğuna bakılmaksızın, ortaya çıktıklarında kaydedilmesi gerekmektedir. Sözleşme hükümlerinin zamanında yerine getirilmemesine bağlı olarak ortaya çıkan ve şirket açısından sözleşmeye bağlı bir alacak haline gelen gecikme faizi tutarlarının asıl alacak gibi nakit akışına bağlı olmaksızın muhasebe kayıtlarına alınması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında, borçlu belediyeler ile gerekli görüşmelerin yapıldığı ve en kısa zamanda ödemelerin yapılacağına taahhüdünün alındığı ifade edilmiştir.

Bu itibarla, temerrüde düşmüş alacaklar için sözleşme hükümleri doğrultusunda gecikme faizi hesaplanması ve hesaplanan temerrüt faiz tutarlarının da tahakkuk esaslı muhasebe sisteminin gereği olarak muhasebe kayıtlarına aktarılması gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Şirketin KDV Kanunu 13-a Kapsamındaki İstisna İşlemleri İçin Başvuru Yapmaması Nedeniyle Vergi Hesaplanması

Gemilerin bakım, onarım işleri 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'na göre istisnaya tabi işlemler kapsamında olmasına rağmen bu işlemler için KDV hesaplandığı tespit edilmiştir.

3065 sayılı Kanun'un 13'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde;

“Aşağıdaki teslim ve hizmetler vergiden müstesnadır.

a) (Değişik : 25/5/1995 - 4108/33 md.) Faaliyetleri kısmen veya tamamen deniz, hava ve demiryolu taşıma araçlarının, yüzer tesis ve araçların kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olan mükelleflere bu amaçla yapılan deniz, hava ve demiryolu taşıma araçlarının, yüzer tesis ve araçlarının teslimleri, bu araçların imal ve inşası ile ilgili olarak yapılan teslim ve hizmetler ile bunların tadili, onarım ve bakımı şeklinde ortaya çıkan hizmetler ve faaliyetleri deniz taşıma araçları ile yüzer tesis ve araçların imal ve inşası olanlara bu araçların imal ve inşası ile ilgili olarak yapılacak teslim ve hizmetler, ...”

denilmektedir.

Ayrıca ilgili maddenin devamında “*Cumhurbaşkanı, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 232 nci maddesinde yer alan ve ilgili yılda uygulanmakta olan haddi, istisna uygulamasında asgari tutar olarak belirlemeye ve belirlenen bu tutarı iki katına kadar artırmaya, sifıra kadar indirmeye yetkilidir. Maliye Bakanlığı, istisna kapsamına girecek teslim ve hizmetleri tanımlamaya, istisnaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.*” şeklinde düzenlenmiştir.

Ayrıca 60 sıra No.lu Katma Değer Vergisi Uygulama Genel Tebliğ’inde bu maddeye ilişkin olarak detaylı açıklamalar yapılmış olup, istisnaya tabi işlemler ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede, şirketin sahip olduğu gemiler için gerçekleştirilen bakım ve onarım giderlerine ilişkin herhangi bir istisna başvurusunda bulunulmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, gemilerin ağır bakımlarının Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından yapıldığı için KDV'nin oluşmadığı, diğer bakımların büyük ölçekte bakım ve onarım niteliğinde olmadığı gerekçesiyle KDV istisna başvurusu yapılmadığı belirtilmiştir. Ancak, KDV Kanunu uyarınca istisnadan faydalanabilmek için herhangi bir parasal sınır belirlenmediği için, tüm bakım ve onarım işlemleri için istisna başvurusunda bulunmak gerekmektedir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden anlaşılağı üzere, Anakent A.Ş. tarafından gemi bakım ve onarım kapsamında yapılan giderler KDV’den istisna edilmiştir. Belirtilen işlemlerde Katma Değer Vergisi istisnasından faydalanmak isteyen mükelleflerin vergi dairesine başvurmak suretiyle her işlem bazında istisna belgelerini almaları ve bu belgeleri satıcılara vermeleri gerekmektedir.

BULGU 2: Taraf Olunan Bazı Sözleşmelerin Şirket Menfaatlerine Aykırı Hükümler Taşınması

Şirket tarafından imzalanan bazı sözleşmelerin Şirketi zarara uğratabilecek şekilde düzenlenmiş olduğu görülmüştür.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun, Yönetim Kurulu ile ilgili bölümünün “Özen ve bağlılık yükümlülüğü” başlıklı 369’uncu maddesinde “*Yönetim kurulu üyeleri ve yönetimle görevli üçüncü kişiler, görevlerini tedbirli bir yöneticinin özeniyle yerine getirmek ve şirketin*

menfaatlerini dürüstlük kurallarına uyarak gözetmek yükümlülüğü altındadırlar.” denilmektedir.

6102 sayılı Kanun’un “Tacir olmanın hükümleri” üst başlıklı 18’inci maddesinde genel olarak her tacirin, ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerektiği belirtilmiştir.

Aynı Kanun’un 12’nci maddesinde tacirin ne olduğu tanımlanmış, 16’ncı maddesinde ise tüzel kişiler açısından ticari işletmelerin de tacir sayıldığı ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, Şirket tarafından imzalanan bazı sözleşmelerin Şirketi zarara uğratabilecek mahiyette olduğu görülmüştür.

Örneğin, Şirket 24DT594624 doğrudan temin numaralı “Go-Kart aracı ve yedek parça alımı işi” kapsamında Go-kart araçlarına ilişkin parça alımları için piyasadan teklif almıştır. Alınan teliflerin sırasıyla, 470.703,50 TL, 476.965,00 TL ve 13.487,61 Euro olduğu görülmüştür. 13 Eylül 2018 tarihli ve 30534 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 85 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar’ın (“Karar”) 4’üncü maddesine (g) bendi eklenmiş, ilgili (g) bendinde, *“Türkiye’de yerleşik kişilerin, Bakanlıkça belirlenen haller dışında, kendi aralarındaki menkul ve gayrimenkul alım satım, taşıt ve finansal kiralama dâhil her türlü menkul ve gayrimenkul kiralama, leasing ile iş, hizmet ve eser sözleşmelerinde sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılamaz”* denilmiştir. Yukarıda belirtilen mevzuat hükmüne aykırı olarak yabancı para cinsinden verilen bu teklif kabul edilerek teklifi veren yükleniciyle sözleşme imzalandığı görülmüştür. Söz konusu sözleşmenin “5. İşin Bedeli ve Ödeme Şekli” başlıklı 5.2 ve 5.3’üncü maddelerinde, ödemenin yapılacağı çünkü Garanti Bankası kuruyla çarpılarak Yüklenicinin hesabına aktarılacağı belirtilmiş, döviz kurunun satış mı yoksa alış kuru mu olduğuna ilişkin herhangi bir düzenleme yapılmamıştır.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu’nun “Türkçe tutma ve Türk Parası kullanma zorunluluğu” başlıklı 215’inci maddesinde;

“1. Bu Kanuna göre tutulacak defter ve kayıtların Türkçe tutulması zorunludur. Ancak, Türkçe kayıtlar bulunmak kaydıyla defterlerde başka dilden kayıt da yapılabilir. Bu kayıtlar vergi matrahını değiştirmeyecek şekilde tasdik ettirilecek diğer defterlere de yapılabilir.

2.a) Kayıt ve belgelerde Türk para birimi kullanılır. Belgeler, Türk parası karşılığı gösterilmek şartıyla, yabancı para birimine göre de düzenlenebilir. Şu kadar ki yurt dışındaki müşteriler adına düzenlenen belgelerde Türk parası karşılığı gösterilme şartı aranmaz.”

hükmüne yer verilmiştir.

516 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği'nin 4'üncü maddesinde;

“(1) 20/4/1976 tarihli ve 15565 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 130 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde ve 27/12/1998 tarihli ve 23566 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 217 seri numaralı Gelir Vergisi Genel Tebliğinde belirtilen hükümler gereğince, değerlendirme günü itibarıyla Maliye Bakanlığınca kurların ilan edilmediği durumlarda Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'na ilan edilen kurlar esas alınır.

(2) Bu şekilde yapılacak değerlemelerde efektif cinsinden yabancı paralar için efektif alış kuru (efektif alış kurunun bulunmaması halinde döviz alış kuru), döviz cinsinden yabancı paralar içinse döviz alış kuru uygulanır.

...” açıklamalarına yer verilmiştir.

Bu bağlamda, yurt içi firmalara yapılan dövize endeksli satışlara ilişkin faturalarda, bedelin Türk Lirası karşılığının belirlenmesinde;

-Alıcı ile yapılan sözleşmede döviz kurunun taraflarca belirlenmiş olması halinde, sözleşmede belirlenen döviz kurunun,

-Alıcı ile yapılan sözleşmede döviz kurunun taraflarca belirlenmemiş olması halinde ise, faturanın düzenlendiği tarihte Resmi Gazete'de yayımlanan T.C. Merkez Bankası döviz alış kurunun, dikkate alınması gerekmektedir. T.C. Merkez Bankası tarafından döviz kurunun belirlenmediği, dolayısıyla Resmi Gazete'de döviz kurlarının yayımlanmadığı (resmi tatiller, hafta sonları ve yarım gün çalışılan) günlerde düzenlenen faturalarda, söz konusu günlerden önceki ilk iş gününde Resmi Gazete'de yayımlanan T.C. Merkez Bankası döviz alış kurunun fatura muhteviyatı döviz cinsinden tutarın Türk lirası karşılığının belirlenmesinde dikkate alınması icap etmektedir.

Şirket tarafından, doğrudan temin yöntemiyle gerçekleştirilen alıma ilişkin yapılan sözleşmede dövizin TL'ye çevrilmesi sırasında temel alınacak kur belirlenmemiş yalnızca ödemenin yapılacağı günkü Garanti Bankası kuruyla çarpılarak yüklenicinin hesabına

aktarılabacağı belirtilmiş; ancak kurun alış kuru mu veya satış kuru mu olduğu belirlenmemiştir. Kaldı ki, söz konusu ödeme evrakları ve işin faturası incelendiğinde, Yüklenicinin, 05.04.2024 tarihinde KDV dahil 16.185,12 Avro fatura kestiği, fatura tarihindeki satış kuru olan 34,6252 TL üzerinden bir değerlendirme yaptığı görülmüştür. Faturada ödenecek tutar 560.413,00 TL olarak yer almaktadır. Şirketin banka aracılığıyla yükleniciye yaptığı ödemelere ilişkin dekontlar incelendiğinde ise, Şirketin yükleniciye 35,39 TL'lik satış kuru üzerinden ödeme yaptığı görülmüştür. Fatura üzerindeki kurun satış kuru olarak belirlenmesi, faturadaki kur üzerinden değil de ödeme günündeki satış kuru üzerinden değerlendirilmesi ve sözleşmenin yabancı para cinsinden yapılmış olması yukarıda belirtilen mevzuata aykırıdır. Bu şekilde yapılan sözleşmeler Şirketi zarara uğratabacağı gibi hukuki olarak zora sokma kabiliyetine haizdir.

Örneğin, Şirket ile Samsun Büyükşehir Belediyesi arasında “Araç kiralama hizmeti sözleşmesi” imzalanmış, söz konusu sözleşme uyarınca Şirket, 6 adet olan taşıtını Belediyeye kiralamıştır. İlgili sözleşmenin maddeleri incelendiğinde, “Sözleşmenin uygulanması ve Çalışma Esasları” başlıklı 1'inci maddesinde, araçların 7/24 çalışma hesabına göre akaryakıt dahil olarak sürücüsüz kiralanacağı belirtilmiştir. Söz konusu 5 aracın 5 aylık kiralama bedeli ise 940.000 TL olarak belirlenmiştir. Şirketin akaryakıt dahil bu şekilde sözleşme imzalaması basiretli iş adamı ilkesine aykırıdır. Zira otomobillerin 7/24 çalışabilecek olması ve akaryakıt sarfıyatı açısından herhangi bir kısıtlama bulunmaması, Şirketin bu kiralama dolayısıyla zararlı çıkmasına sebebiyet verebilecektir.

Kamu idaresi cevabında, 24DT594624 doğrudan temin numaralı Go-kart aracı ve yedek parça alımı işi kapsamında alınan tekliflerde firmalardan biri her ne kadar Euro üzerinden teklif verdi ise de söz konusu ürünlerin faturasında Türk lirası karşılığının da yer aldığı ve kayıtlara Türk lirası üzerinden alındığı, firma ile yapılan sözleşmede tebliğde anıldığı gibi ödemenin yapılacağı günkü kur Garanti Bankası kuru olarak taraflar arasında belirlendiğinden dolayı Merkez Bankası döviz alış kuru kullanılmadığı ve son olarak firmaya yapılan ödemelerde sözleşmede yazdığı gibi ödemenin yapıldığı tarihteki kurun baz alındığı belirtmiştir. Ancak, fatura üzerindeki kurun satış kuru olarak belirlenmesi, faturadaki kur üzerinden değil de ödeme günündeki satış kuru üzerinden değerlendirilmesi ve sözleşmenin yabancı para cinsinden yapılmış olması yukarıda belirtilen mevzuata aykırıdır.

Bu itibarla, Şirketin taraf olduğu sözleşmelerde basiretli bir iş adamı gibi hareket edilmesi ve Şirketi zarara sokabilecek hükümlere sözleşmelerde yer verilmemesi gerekmektedir.

BULGU 3: Binek Araçlar İçin Akaryakıt Alımlarında İhale Sürecinin Uygulanmaması

Şirketin binek araçlarına yönelik akaryakıt ihtiyaçlarının, kamu ihale mevzuatı ya da şirketin iç düzenlemelerinde öngörülen ihale süreci işletilmeden, doğrudan sözleşme imzalanarak karşılandığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 2’nci maddesine göre belediyelerin doğrudan ya da dolaylı olarak sermayesinin yarısından fazlasına sahip olduğu şirketler Kanun kapsamındadır. Dolayısıyla her türlü kaynaktan karşılanan mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin Kanun hükümlerine göre yürütülmesi gerekmektedir. Aynı Kanun’un “İstisnalar” başlıklı 3’üncü maddesinin (g) bendiyle, belediye şirketlerinin ticari ve sınai faaliyetleri çerçevesinde doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetlerine yönelik ihtiyaçların temini için yapacakları ve belirli bir limiti aşmayan mal veya hizmet alımlarının belli şartlar altında istisna hükümleri kapsamında gerçekleştirilmesine imkân tanınmıştır.

Bu madde kapsamındaki mal ve hizmetlerin neleri kapsadığına Kanun’un Geçici 4’üncü maddesi uyarınca ilgili kuruluşların talebi üzerine Kamu İhale Kurumu tarafından karar verilmektedir.

Şirket tarafından çeşitli tarihlerde Kamu İhale Kurumuna bu kapsamda başvurular yapılmış ve hangi alımların istisna kapsamında olduğuna ilişkin belirlemenin yapılması talep edilmiştir. Söz konusu talep üzerine Kamu İhale Kurumu tarafından çeşitli tarihlerde Şirketin hangi teminlerinin 4734 sayılı Kanun’dan istisna edileceği detaylı bir şekilde belirlenmiş ve Şirkete bildirilmiş, Kamu İhale Kurumu tarafından Şirket için hazırlanan istisna listesinde binek otomobillere ilişkin akaryakıt alımları yer almadığı görülmüştür.

Yapılan incelemede, Şirket ile bir petrol istasyonu arasında sözleşme imzalandığı tespit edilmiştir. Sözleşme kapsamında, Şirketin binek araçlarına yönelik akaryakıt ihtiyacının, “Otobil” sistemi aracılığıyla belirli bir indirim oranında karşılanması öngörülmüştür. Söz konusu sözleşmede belirli iskonto oranları belirtilmiş olmasına rağmen, akaryakıt alımının herhangi bir ihale usulü uygulanmaksızın gerçekleştirilmiş olması, yürürlükteki mevzuat hükümlerine aykırılık teşkil etmektedir. Bu durum, ihale süreçlerine ilişkin şeffaflık, rekabet ve hesap verebilirlik ilkelerinin ihlal edilmesi riskini de beraberinde getirmektedir.

Kamu idaresi cevabında, bundan sonra yapılacak alımlarda bulgu doğrultusunda işlem tesis edileceği ifade edilmiştir.

Bu itibarla, Şirketin 4734 sayılı Kanun'un 3/g maddesinde düzenlenen istisna kapsamında olmayan ve doğrudan temin limitinin üzerinde kalan akaryakıt alımlarının, Kamu İhale Kanunu'nda düzenlenen ihale usulleri ile temin edilmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Alınan Mal ve Hizmetlere ilişkin Faturaların Zamanında Temin Edilmemesi

Şirket tarafından yapılan bazı mal ve hizmet alımlarına ilişkin faturaların zamanında düzenlenmediği görülmüştür.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun "Faturanın tarifi" başlıklı 229'uncu maddesine göre;

"Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır.

"Faturanın nizamı" başlıklı 231'inci maddesine göre ise; "...

5- Fatura, malın teslimi veya hizmetin yapıldığı tarihten itibaren azami yedi gün içinde düzenlenir. Bu süre içerisinde düzenlenmeyen faturalar hiç düzenlenmemiş sayılır...."

hükümleri yer almaktadır.

Aynı Kanun'un "Fatura kullanma mecburiyeti" başlıklı 232'nci maddesinde de birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilerin; birinci ve ikinci sınıf tüccarlara, serbest meslek erbabına, kazançları basit usulde tespit olunan tüccarlara, defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilere, vergiden muaf esnafa sattıkları emtia veya yaptıkları işler için fatura vermek ve bunlarında fatura istemek ve almak mecburiyetinde oldukları belirtilmiştir.

Yine aynı Kanun'un "Özel usulsüzlükler ve cezaları" kısmının "a) Fatura ve benzeri evrak verilmemesi ve alınmaması ile diğer şekil ve usul hükümlerine uyulmaması" başlıklı 353'üncü maddesinde,

"Elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekenler de dâhil olmak üzere, verilmesi ve alınması icabeden fatura, gider pusulası, müstahsil makbuzu ile serbest meslek makbuzlarının

verilmemesi, alınmaması, düzenlenen bu belgelerde gerçek meblağdan farklı meblağlara yer verilmesi, bu belgelerin elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekirken Maliye Bakanlığınca belirlenen zorunlu haller hariç olmak üzere kâğıt olarak düzenlenmesi ya da bu Kanunun 227, 231 ve 234 üncü maddelerine göre hiç düzenlenmemiş sayılması halinde; bu belgeleri düzenlemek ve almak zorunda olanların her birine, her bir belge için 240 (2.200) Türk lirasından aşağı olmamak üzere bu belgelere yazılması gereken meblağın veya meblağ farkının %10'u nispetinde özel usulsüzlük cezası kesilir.

Bir takvim yılı içinde her bir belge nevine ilişkin olarak tespit olunan yukarıda yazılı özel usulsüzlükler için kesilecek cezanın toplamı 120.000 (1.100.000) Türk lirasını geçemez.” denilmekte, belirtilen durumlarda fatura düzenlemeyen veya almayanlar için özel usulsüzlük cezası öngörülmektedir.

Yapılan incelemede, farklı zamanlarda alındığı anlaşılan mal ve hizmetlere ilişkin faturaların malın teslimi veya hizmetin ifasından daha sonra düzenlendiği görülmüştür. Bu gibi hallerde Kanun, malın teslimi veya hizmetin yapıldığı tarihten itibaren azami yedi gün içinde düzenlenmeyen faturaları hiç düzenlenmemiş saymakta, faturayı almayan tarafı da bundan sorumlu tutmakta ve bunlar için de özel usulsüzlük cezası öngörmektedir. Bu çerçevede, açıklanan nedenlerle şirketin maddi para cezasına maruz kalma riski bulunmaktadır.

Kamu idaresi cevabında, faturaların zamanında düzenlenmesi için ilgili firmalara gerekli uyarıların yapıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, fatura düzenlenmesi ödemeye bağlı olmayıp mal teslimine veya hizmet ifasına bağlı olduğundan, hizmet ifalarında faturanın, esas itibarıyla, hizmetin tamamlandığı tarihten itibaren azami yedi gün içinde düzenlenmesi gerekmekte, ancak kısım kısım hizmet yapılması mutad olan veya bu hususta mutabık kalınan hallerde, her bir kısım hizmetin yapılmasından itibaren azami yedi gün içerisinde her bir kısım hizmete ilişkin faturanın düzenlenmesi gerekmektedir.

BULGU 5: Belediyeden Olan Hakediş Alacaklarının Düzenli Olarak Tahsil Edilmemesi

Şirketin, Samsun Büyükşehir Belediyesi ile yapmış olduğu hizmet alım sözleşmesinden doğan hakediş alacaklarının zamanında ve düzenli olarak tahsil edilemediği ve bu gecikmeden kaynaklanan temerrüt faizlerinin de işletilmediği görülmüştür.

696 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile 375 sayılı KHK'ya eklenen ek 20'nci maddeye göre; il özel idareleri, belediyeler ile bağlı kuruluşları ve bunların üyesi olduğu mahalli idare birlikleri, personel çalıştırılmasına dayalı hizmetleri 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22'nci maddesindeki limit ve şartlar ile 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendindeki sınırlamalara tabi olmaksızın doğrudan hizmet alımı suretiyle birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası bu idarelere ait ve halen bu kapsamda hizmet alımı yaptığı mevcut şirketlerinden birine, bu nitelikte herhangi bir şirketi bulunmuyorsa münhasıran bu amaçla kuracakları bir şirkete gördürebilmektedir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükmü çerçevesinde Samsun Büyükşehir Belediyesi, %99 oranındaki hissesine sahip olduğu Anakent AŞ ile 01.10.2020 tarihinde "Samsun Büyükşehir Belediyesi ve Bağlı Birimlerinde Personel Çalıştırılmasına Dair Doğrudan Hizmet Alımı Sözleşmesi" imzalamıştır. Söz konusu Sözleşme'nin "Ödeme yeri ve şartları" başlıklı 11'inci maddesinde; *"Puantaj ve ilgili evraklar İdare tarafından en geç ayın 10'uncu günü mesai bitimine kadar şirkete teslim edilecektir."* denilmektedir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun "Ticari İşlerde Faiz" başlıklı 8'inci maddesi uyarınca ticari işlerde sözleşmenin tarafları, gecikme faizi alınmasını ve uygulanacak faiz oranını sözleşmede serbestçe belirleyebilirler. Taraflar, sözleşmede temerrüt faizi oranını belirlememişlerse, 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun'un 2'nci maddesinin ilk fıkrasına göre; temerrüde düşen borçlu, geçmiş günler için 1'inci maddede belirlenen kanuni faiz orana göre temerrüt faizi ödemeye mecburdur. Bununla birlikte, 3095 sayılı Kanun, bazı şartlarda daha yüksek orandan temerrüt faizi talep edilebilmesine imkân tanımaktadır. Mezkûr Kanun'un 2'nci maddesine göre, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın önceki yılın 31 Aralık günü kısa vadeli avanslar için uyguladığı faiz oranı, 1'inci maddeyle belirlenen orandan fazla ise, bu oran üzerinden gecikme faizin hesaplanması gerekmektedir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 18'inci maddesinin ikinci fıkrasında, her tacirin, ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerektiği, 369'uncu maddesinde, yönetim kurulu üyeleri ve yönetimle görevli üçüncü kişilerin, görevlerini tedbirli bir yöneticinin özeniyle yerine getirmek ve şirketin menfaatlerini dürüstlük kurallarına uyarak gözetmek yükümlülüğü altında olduğu, 375'inci maddesinde ise, şirketin üst düzeyde yönetimi ile muhasebe, finans denetimi ve şirketin yönetiminin gerektirdiği ölçüde, finansal planlama

için gerekli düzenin kurulmasının yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkileri arasında olduğu hüküm altına alınmıştır.

Görüleceği üzere, şirket menfaatlerini ve finansal planlamasını tehlikeye düşüren sebeplerin tespiti ve gerekli önlemlerin uygulanması hususunda yönetim kuruluna sorumluluk yüklenmiştir.

Yapılan incelemede, Şirketin, Samsun Büyükşehir Belediyesi ile yapmış olduğu hizmet alım sözleşmesinden doğan hakediş alacaklarını zamanında ve düzenli olarak tahsil edemediği tespit edilmiştir. Ayrıca, bu gecikmelerden kaynaklanan temerrüt faizlerinin de işletilmediği belirlenmiştir.

Bu gecikmelerin bir sonucu olarak, şirketin ihalelere katılım süreçlerinde zorluklar yaşadığı ve nakit akışında önemli sorunların ortaya çıktığı görülmüştür. Ayrıca söz konusu gecikme nedeniyle Şirket bu personellerin SGK primlerini ve ücretlerinden kesilen gelir ve damga vergilerini alacaklı kurumlara zamanında ödeyememekte, bu nedenle söz konusu borçlara gecikme zammı işletilmektedir.

Kamu idaresi cevabında, Şirketin Samsun Büyükşehir Belediyesi'nden olan hakediş alacaklarının bir ödeme planı çerçevesinde tahsil edilmeye başlandığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; Samsun Büyükşehir Belediyesi'nden olan hakediş alacaklarının zamanında ve düzenli bir şekilde tahsil edilmesinin, şirketin mali sürdürülebilirliği açısından kritik öneme sahip olduğu değerlendirilmektedir. Şirketin gelir tablosunun incelenmesinden, esas faaliyetlerinden zarar ettiği, ancak nakit varlıklarını faiz ve fon gelirleriyle değerlendirerek karlı hale geldiği görülmektedir. Şirketin karlı bir şekilde faaliyetlerini sürdürebilmesi için alacaklarının zamanında tahsil edilmesi ve bu alacaklara temerrüt faizi işletilmesi gerekmektedir.

BULGU 6: Kamu Haznedarlığı Yönetmeliğine Aykırı Olarak Mevduatın Özel Bankada Tutulması

Şirkete ait mali kaynakların bir kısmının Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği'ne aykırı olarak kamu sermayeli bankalarda nemalandırılmadığı görülmüştür.

Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği'nin "Kapsam" başlıklı 2'nci maddesinde, belediyelerin sermayesinin yarısından fazlasına doğrudan ve/veya dolaylı olarak sahip olduğu

şirketlerin bu Yönetmelik kapsamında olduğu belirtildiği için Anakent Turizm Ticaret Anonim Şirketi kapsam dâhilindedir. Anılan Yönetmelik'in "Tanımlar" başlıklı 2'nci maddesinde, kamu sermayeli bankalar, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ile T.C. Ziraat Bankası A.Ş., T. Halk Bankası A.Ş., T. Vakıflar Bankası T.A.O. ve sermayesinin yarısından fazlası doğrudan ve/veya dolaylı olarak kamuya ait olan diğer mevduat ve katılım bankaları olarak ifade edilmiştir. Yönetmeliğin "Uygulama ve kullanılacak araçlar" başlıklı 5'inci maddesinde ise genel bütçe kapsamı dışındaki kamu idarelerinin, kendi bütçeleri veya tasarrufları altında bulunan her türlü mali kaynaklarını kamu sermayeli bankalarda yine aynı maddede sayılan araçları kullanarak değerlendirmekle yükümlü olduğu hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede, şirket mali kaynaklarının bir kısmının kamu sermayeli bankalar dışındaki özel bankalarda açılan hesaplarda vadesiz olarak tutulduğu tespit edilmiştir. Ancak yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca Şirket, kendi bütçesi veya tasarrufları altında bulunan her türlü mali kaynağını kamu sermayeli bankalarda değerlendirmekle yükümlü olup yalnızca tahsilat, ödeme gibi işlemler için Yönetmelik kapsamında olmayan bankalarla çalışabilir.

Kamu idaresi cevabında, mevduat hesaplarının tutulduğu ve teminat mektuplarının alındığı ilgili kamu bankasının, konuya ilişkin meclis kararının yenilenmesini istemesi üzerine özel bankadan teminat mektubu alındığını belirtilmiştir.

Mali kaynakların değerlendirilmesi ve nemalandırılması hususunda Yönetmelik'te belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde işlem yapılmalıdır.

BULGU 7: Şirketin Prim Borçlarının Zamanında Ödenmemesi ve Bu Nedenle İlave Masraflara Katlanılması

Şirketin sigorta prim borcu ödemelerini zamanında yapmadığı, bu nedenle gecikme faizi, gecikme zammı gibi ilave maliyetlere katlanmak zorunda kaldığı görülmüştür.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 86'ncı maddesinde işverenlerce Kuruma verilmesi gereken aylık prim ve hizmet belgelerinin şekli, içeriği, ekleri, ilgili olduğu dönemi, verilme süresi ve diğer hususlar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle belirleneceği hükmü yer almıştır. Mezkur maddede belirtilen hususları düzenleyen Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği'nin 102'nci maddesinde aylık prim ve hizmet belgelerinin en geç belgenin ilişkin olduğu ayı izleyen ayın 23'ünde Sosyal Güvenlik Kurumuna gönderileceği,

108'inci maddesinde ise prim tutarlarının da en geç söz konusu ay sonuna kadar Kuruma ödeneceği belirtilmiştir.

Şirketin, Büyükşehir Belediyesi'ne sağlamış olduğu personel temini hizmetinden doğan alacaklarından sadece personelinin çıplak maaşlarını tahsil edebilmesi sebebiyle Sosyal Güvenlik Kurumu'na ödeyemediği borç aslı ve gecikme zammı ile birlikte önemli miktarda borcu ortaya çıkmıştır.

Yapılan incelemede, Şirketin; Sosyal Güvenlik Kurumu'na 20.12.2024 tarihi itibarıyla 225.992.617,15 TL borç aslı, 35.570.736,09 TL gecikme zammı olmak üzere toplam 261.563.353,24 TL borcu bulunduğu, söz konusu borcun ödenmesi amacıyla Büyükşehir Belediyesi Encümeni'nin 25.12.2024 tarih ve 1865 sayılı kararı ile Sosyal Güvenlik Kurumu'na 242.546.000 TL değerinde arsa tahsis edildiği ve borçlara karşılık mahsuplaşma yapıldığı görülmüştür. Kalan borcun ödenmesi için Emlak ve İstimlak Daire Başkanlığına 2025 yılında yazı ile bildirimde bulunulup, yeniden arsa satışı yoluyla borcun ve gecikme zammının ödenmesi planlanmaktadır.

Kamu İdaresi cevabında, SGK'ya olan borçlarının bir kısmının arsa mahsuplaşması, bir kısmının da nakit olarak ödendiği ve 2024 yılına ait sigorta prim borcu kalmadığı belirtmiştir.

Sonuç olarak; 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun'a göre gecikme zammı gibi fer'i yükümlülüklerin doğmasına ve Şirketin ilave mali yük altına girmesine sebebiyet verilmemesi açısından, kanunen zorunlu ödemelerin vadeleri dikkate alınarak ve geciktirilmeksizin yapılması gerekmektedir.

BULGU 8: Hurdaya Ayrılan Demirbaşlar için Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Kaydının Yapılmaması

Kullanım olanağı kalmadığı için hurdaya ayrılan demirbaşlar için elden çıkarılacak stoklar ve maddi duran varlıklar kaydı yapılmadığı görülmüştür.

I Sıra No'lu Muhasebe Sistemi Genel Tebliği'ne göre; 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı çeşitli nedenlerle işletmede kullanılma ve satış olanaklarını yitiren stoklar ve diğer duran varlıkların izlendiği hesaptır. Söz konusu varlıklar ilgili bulundukları varlık hesaplarından çıkarılarak bu hesaba alınmakta, elden çıkarıldıklarında ise bu hesap kapatılmaktadır.

Yapılan incelemede; Şirkete ait 9 adet demirbaşın hurdaya ayrıldığı, hurdaya ayrılan demirbaşların satıldığı ancak söz konusu demirbaşlar hurdaya ayrıldığında ve hurda olarak satıldığında 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabının kullanılmadığı tespit edilmiştir. Bu durum, kullanım olanağı kalmayan demirbaşların fiili durumunun muhasebe kayıtlarında gösterilmemesine neden olmaktadır.

Kamu idaresi cevabında, hurda olarak satılan demirbaşların bir bütün oluşturmaması, sandalye, tabak, dolap, demir parçaları gibi ürünlerin parçalarından oluşması sebebiyle ilgili kayıtların yapılamadığı belirtilmiştir. Ancak, demirbaşların taşınır kayıtlarına alındığı şekliyle kayıtlardan çıkarılıp hurdaya ayrılmasında mevzuat açısından bir engel bulunmamaktadır.

Bu itibarla, Mezkur Tebliğ hükümleri uyarınca kullanım olanağı kalmadığı için hurdaya ayrılan demirbaşların 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında izlenmesi gerekmektedir.

BULGU 9: İşçilerin Yıllık Fazla Çalışma Saati Sınırının Aşılması

Şirket bünyesinde olup Büyükşehir Belediyesinde çalıştırılan personele, mevzuatla belirlenen süreyi aşacak şekilde, fazla mesai yaptırıldığı tespit edilmiştir.

4857 sayılı İş Kanunu'nun "Fazla çalışma ücreti" başlıklı 41'inci maddesinin birinci fıkrasında fazla çalışma; Kanunda yazılı koşullar çerçevesinde haftalık kırk beş saati aşan çalışmalar olarak tanımlanmış, sekizinci fıkrasında ise fazla çalışma süresinin iki yüz yetmiş saatten fazla olamayacağı belirtilmiştir.

Anılan maddenin son fıkrasına istinaden hazırlanan ve 06.04.2004 tarihinde yürürlüğe giren İş Kanunu'na İlişkin Fazla Çalışma ve Fazla Sürelerle Çalışma Yönetmeliği'nin "Fazla çalışmada sınır" başlıklı 5'inci maddesinin birinci fıkrasında ise; fazla çalışma süresinin toplamının bir yılda iki yüz yetmiş saatten fazla olamayacağı ve bu süre sınırının işyerlerine veya yürütülen işlere dair değil, işçilerin şahıslarına ilişkin olduğu ifade edilmiştir.

Bu hükümlerin amacı, fazla çalışmanın istisnai bir durum olması ve bu sebeple yıl içinde yapılacak fazla çalışmanın sınırlandırılmasıdır.

Yapılan incelemede; Şirket bünyesinde olup Büyükşehir Belediyesi'nce personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı kapsamında çalıştırılan işçilerin büyük bir çoğunluğuna 270 saatten fazla mesai yaptırıldığı, dolayısıyla mevzuatta öngörülen sınırlamaya aykırı hareket edildiği görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında, hizmet alımı kapsamında belediye bünyesinde çalışan personeller için ilgili daire başkanlıklarına gerekli bilgilendirmenin yapıldığını belirtmektedir.

Sonuç itibarıyla, işçilere fazla mesai yaptırılması ile ilgili olarak, açıklanan mevzuat hükümlerinde belirlenen sınırlamalara riayet edilmesi gerekmektedir.

BULGU 10: İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

Şirket bünyesinde olup Büyükşehir Belediyesinde çalıştırılan işçilerin sosyal hakları olan yıllık ücretli izinlerinin zamanında kullandırılmadığı, bu nedenle birikmiş yıllık izin sürelerinin bulunduğu tespit edilmiştir.

Anayasa'nın "Çalışma şartları ve dinlenme hakkı" başlıklı 50'nci maddesinde; dinlenmenin çalışanların hakkı olduğu ve bu haklar ile şartlarının kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği; 56'ncı maddesinde yıllık iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu; 59'uncu maddesinde iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin, sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği; 60'ıncı maddesinde yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, yıllık izninin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ile işverence tutulması zorunlu kayıtların şekline ilişkin hususların ilgili Bakanlık tarafından hazırlanacak bir Yönetmelikte gösterileceği belirtilmiştir.

Bu Kanun hükmüne istinaden 03.03.2004 tarih ve 25391 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde de yıllık izinlerin kullanımı ile ilgili olarak İş Kanunu'na benzer düzenlemeler yapılmıştır.

Aynı Kanun'un 103'üncü maddesinde ise yıllık ücretli izni bu Kanun'un 56'ncı maddesine aykırı olarak bölen veya hak edilmiş izni kullanmadan iş sözleşmesinin sona ermesi halinde bu izne ait ücreti ödemeyen veya belirtilen Yönetmelik'in esas ve usullerine aykırı olarak izin kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline bu durumda

olan her işçi için iki yüz yirmi Türk Lirası (2024 yılında 2.666,00 TL) idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Ayrıca Cumhurbaşkanlığının 17.05.2024 tarih ve 32549 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2024/7 sayılı Tasarruf Tedbirleri Genelgesi’nde; 4857 sayılı Kanun kapsamında çalışan işçilerin yıl içinde kazandıkları yıllık ücretli izin sürelerinin ilgili yıl içerisinde, önceki yıllarda hak kazanıp kullanmadıkları yıllık izin sürelerinin de yürütülen hizmetlerde aksamaya sebep olmayacak şekilde azami üç yıl içerisinde kullandırılması gerektiği belirtilmiştir.

Mezkûr mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere işçiler yıllık izin haklarından feragat edemezler. İşçilerin sahip oldukları yıllık izin hakkı Anayasanın verdiği temel bir hak olup, bu hakkın özü işçinin işe gitmeyerek dinlenmesi esasına dayanmaktadır. İşçilerin yıllık ücretli izinlerini kullanmayarak biriktirmesi, bunun sonucunda iş akdinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçilere önceki yıllarda kullanmadıkları yıllık izinler için sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücret üzerinden toplu olarak ödeme yapılmasına sebebiyet vermekte, bu uygulama Şirket ek mali külfetle karşı karşıya bırakmaktadır. Ayrıca anayasal bir hak olan yıllık izinlerin kullandırılmaması durumunda Şirket, 4857 sayılı İş Kanunu’nun 103’üncü maddesinde öngörülen idari para cezasına muhatap olabilmektedir.

Yapılan incelemede, Şirket bünyesinde olup Belediyede görev alan işçilerden 100’ünün 3 ayı aşan sürelerde kullandırılmayan izinlerinin olduğu görülmüştür. Bu işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde, yıllık izin ücretleri işçilerin en son ücretleri dikkate alınarak ödeneceğinden, bu durum Şirket açısından öngörülemeyen giderlerin ortaya çıkmasına neden olacaktır.

Kamu idaresi cevabında, hizmet alımı kapsamında belediye bünyesinde çalışan personellerin yıllık izinlerinin kullandırılması için, İnsan Kaynakları Daire Başkanlığı tarafından ilgili daire başkanlıklarına gerekli yazıların yazıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; Şirket bünyesinde çalışan işçilerin yıllık ücretli izinlerinin, mevzuata uygun olarak ve Şirkete ek mali külfet getirmeyecek şekilde biriktirilmeden, zamanında ve düzenli olarak kullandırılması gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER

EK 1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması	2023	Kısmen Yerine Getirildi	Bu konuda İdare tarafından çalışma başlatılmakla birlikte, bulgunun gereği tam olarak yerine getirilmediğinden, söz konusu hata cari yıl raporunda yeniden bulgu konusu yapılmıştır.
İşçilere Yasal Süreyi Aşacak Şekilde Fazla Mesai Yaptırılması	2023	Kısmen Yerine Getirildi	Bu konuda İdare tarafından çalışma başlatılmakla birlikte, bulgunun gereği tam olarak yerine getirilmediğinden, söz konusu hata cari yıl raporunda yeniden bulgu konusu yapılmıştır.